

УДК 330.322(477)"364"

Н. С. Скопенко,

д. е. н., професор, професор кафедри економіки праці та менеджменту, Навчально-науковий інститут економіки і управління, Національний університет харчових технологій

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4540-3455>

В. В. Резник,

аспірант кафедри економіки і права, Навчально-науковий інститут економіки і управління, Національний університет харчових технологій

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-0149-8282>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.9.37

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

N. Skopenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, National University of Food Technologies

V. Reznuk,

Postgraduate student, National University of Food Technologies

INVESTMENT CLIMATE IN UKRAINE: CHALLENGES, TRENDS, AND PROSPECTS

У статті досліджено інвестиційний клімат в Україні в умовах сучасних викликів, зокрема війни та економічної нестабільності. Визначено, що інвестиції є ключовим елементом соціально-економічного розвитку, а їх оцінка та моніторинг є важливими для органів влади та інвесторів. Аналізується вплив політичних, економічних, соціальних та правових факторів на інвестиційну привабливість, а також визначаються основні механізми, що сприяють активізації інвестиційної діяльності. Застосовано комплексний підхід до оцінки стану інвестиційного середовища, що включає аналіз міжнародних рейтингів, статистичних даних та оцінок експертів. В результаті дослідження надано рекомендації щодо покращення інвестиційного клімату України, акцентуючи увагу на необхідності реформування судової системи, боротьби з корупцією та забезпеченні правової стабільності. Стаття також підкреслює важливість впровадження стратегічних реформ для активізації інвестиційної діяльності після завершення війни, що дозволить країні реалізувати свій інвестиційний потенціал у післявоєнний період.

The article explores the investment climate in Ukraine under current challenges, particularly in the context of war, economic instability, and post-war recovery. It highlights that investment is a crucial factor for socio-economic development and national competitiveness. The study provides a comprehensive analysis of the political, economic, legal, and social determinants that shape the investment attractiveness of Ukraine. The methodology includes an evaluation of statistical indicators, expert assessments, and international rankings such as the Corruption Perceptions Index (CPI), Rule of Law Index, and the Property Rights Index.

Special attention is paid to the role of international partners, including the European Union and the International Monetary Fund, in supporting institutional and economic reforms in Ukraine. The research identifies both objective barriers - such as legislative instability, security risks, and insufficient infrastructure — and subjective factors like low investor confidence and negative perceptions of the business climate. It also assesses the impact of government measures aimed at investment stimulation, including tax incentives, deregulation efforts, and public-private partnership mechanisms. Key focus is placed on the legal environment, judicial reform, anti-corruption policy, and protection of property rights, which are identified as critical prerequisites for attracting both foreign and domestic capital. Sector-specific opportunities are outlined, including renewable energy, agribusiness, IT, defense technologies, and logistics infrastructure. The article emphasizes that targeted support to these sectors can enhance resilience and long-term economic growth and innovation.

The dynamics of foreign direct investment (FDI) from 2010 to 2024 are analyzed, emphasizing the influence of external shocks such as geopolitical conflict and the COVID-19 pandemic, as well as the adaptation strategies of businesses. Positive developments such as Ukraine's EU candidacy status, regulatory alignment with EU standards, and steps toward economic digitalization are also noted as favorable trends. Based on the findings, the author provides strategic recommendations aimed at improving the investment environment in the post-war period through institutional transformation, stronger rule of law, and increased transparency. The paper concludes that while Ukraine remains a high-risk market during wartime, it possesses significant potential for investment growth in a reformed and secure economic setting, provided that structural reforms are consistently implemented.

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційна діяльність, соціально-економічний розвиток, економічна нестабільність, міжнародні рейтинги.

Key words: investment climate, investment attractiveness, socio-economic development, enterprises, economic instability.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інвестиції є необхідною складовою соціально-економічного розвитку. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України вимагають об'єктивної оцінки стану та безперервного моніторингу змін. Такий підхід є критично важливим для органів державної влади з огляду на необхідність формування ефективних стратегій ресурсного забезпечення економічного зростання та вирішення актуальних соціальних проблем. Крім того, результати оцінювання інвестиційного середовища мають суттєве значення для потенційних інвесторів, зацікавлених у формуванні реалістичного уявлення про умови реалізації інвестиційних проєктів у різних регіонах країни.

Інвестиції є ключовим фактором для відновлення та розвитку національної економіки, а також для посилення її конкурентоспроможності на міжнародній арені. Вони сприяють не лише зростанню виробництва та створенню робочих місць, а й розвитку інфраструктури, технологічних інновацій та підвищенню рівня життя населення. Однак в умовах воєнного конфлікту та політичної нестабільності інвестори стикаються з численними ризиками та невизначеністю, що знижує привабливість України як об'єкта капіталовкладень.

Вирішення цих проблем вимагає ефективних механізмів стимулювання інвестицій, створення сприятливих умов для розвитку підприємства та удосконалення правового регулювання інвестиційної діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні привертає значну увагу науковців, експертів та міжнародних організацій, що обумовлено потребою країни у залученні довгострокового капіталу в умовах економічної трансформації та воєнних викликів.

Теоретичну базу досліджень становлять праці І. Бланка [2], Н. Третьак [15], І. Крупки [6] та Т. Кубаха [7], які аналізують комплекс факторів, що формують інвестиційне середовище: інституційні, правові, соціальні, макроекономічні та регіональні. Також, серед дослідників варто відзначити О. Материнську, П. Пустову та О. Нечипорук [9; 10], які розглядають сучасні виклики інвестування в Україні, зокрема в умовах воєнного стану, загроз безпеці та нестабільного законодавчого поля. У роботах О. Гривківської та І. Аренович [3] висвітлено оцінювання інвестиційного потенціалу харчової промисловості як важливого сегмента національної економіки, що зберігає стабільність навіть у період криз.

У міжнародному науковому дискурсі важливу роль відіграють праці, присвячені вивченню якості інституцій та інвестиційної привабливості країн із перехідною економікою. Зокрема, Джон Г. Даннінг (J.H. Dunning) у межах еkleктичної парадигми пояснює розміщення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) як результат взаємодії трьох блоків: переваг власності, локації та інтернаціоналізації [18]. А. Кунчич (A. Kuncic) [21] запропонував індекс інституційної якості, що дозволяє кількісно вимірювати

вати здатність країн створювати сприятливі умови для інвестування.

Важливі узагальнені висновки щодо глобальних тенденцій оприлюднюються у щорічних звітах міжнародних організацій. У World Investment Report 2023 (UNCTAD) [25] підкреслено, що для країн із високим рівнем ризиків ключовими чинниками успішного залучення інвестицій є наявність верховенства права, захист прав власності, прозорість регуляторного середовища та прогнозованість політики. У FDI Qualities Indicators [23] зазначено, що якість інвестицій важливіша за їх обсяг — інвестиції повинні стимулювати зайнятість, інновації та стає зростання.

Аналітичні документи Світового банку [25] та Європейського інвестиційного банку [19] акцентують увагу на стратегічних викликах для країн, що перебувають у стані воєнного конфлікту або політичної нестабільності. Основними рекомендаціями виступають: зміцнення інституцій, покращення правозастосування, розвиток інфраструктури та цифрових сервісів, а також підтримка секторів із високою доданою вартістю (енергетика, логістика, інновації, агропромисловість).

Таким чином, сучасна наукова думка формує комплексний підхід до оцінки інвестиційного клімату, де важливу роль відіграють не лише економічні показники, а й інституційна якість, безпекове середовище та ефективність державної політики. Це створює надійну базу для подальших прикладних досліджень інвестиційної активності в Україні, зокрема в умовах повномасштабної війни та майбутнього післявоєнного відновлення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження поточного стану інвестиційного клімату України в умовах сучасних викликів та визначення основних механізмів, що сприяють активізації інвестиційної діяльності в країні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах фінансової нестабільності процеси інвестиційного розвитку країн та функціонування інвестиційного ринку обумовлюються особливостями інвестиційного клімату та його трансформаціями.

Поняття інвестиційного клімату є складним та комплексним і може розглядатися на макро- та мікроекономічному рівні.

На макрорівні ця концепція включає такі показники, як політичне, економічне та соціальне середовище для інвестицій. Наприклад, для потенційних іноземних інвесторів значну роль відіграє аналіз політичної ситуації, особливості державної політики щодо іноземних інвестицій, ймовірність націоналізації іноземної власності, участь країни у міжнародних угодах за різними питаннями, сила державних інститутів, наступність політичної влади, ступінь державного втручання у економіку [9].

На мікрорівні інвестиційний клімат охоплює специфічні умови для ведення бізнесу в окремих галузях, включаючи регуляторні вимоги, податкову політику, доступ до фінансування та інфраструктуру.

На думку Т. Кубаха, інвестиційний клімат країни являє собою "сукупність економічних, політичних, соціальних і культурних чинників, які впливають на те, як іноземні та внутрішні інвестори оцінюють можливості інвестування у певну країну, регіон або сектор економіки" [7]. Н. Третьак визначає його як "сукупність соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту чи іншу галузь промисловості країни" [15]. І. Бланк вважає, що це "сукупність політичних, соціально-економічних, фінансових, соціально-культурних, організаційно-правових і географічних факторів, які притаманні певній країні й визначають привабливість її для іноземного інвестора" [2]. І. Крупка трактує це поняття як "комплекс економічних, політичних, соціальних, правових та інших заходів країни, що приймає інвестиції, спрямованих на забезпечення захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності, а також на ефективне інвестування національної економіки" [6].

Зазначені трактування фрагментарно відображають сутність цього комплексного поняття. На наш погляд, інвестиційний клімат країни — це узагальнена характеристика інвестиційних процесів, що відображає сукупність соціально-економічних, природних, екологічних, політичних та інших факторів, які визначають масштаби та обсяги інвестицій.

Інвестиційна привабливість залежить від об'єктивних чинників, таких як наявність природних ресурсів, географічне положення, рівень розвитку виробничої інфраструктури та політична стабільність. Водночас важливу роль відіграє суб'єктивна активність інвесторів у використанні цих умов. Отже, сприятливість інвестиційного клімату країни визна-

чається взаємодією об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на її інвестиційну привабливість.

Оцінка інвестиційного клімату дозволяє виявити як перешкоди, що заважають активному залученню інвесторів, так і сприятливі фактори, які можуть стимулювати приплив капіталу. Аналіз цих факторів сприяють розробці ефективних заходів для покращення інвестиційного середовища, що, у свою чергу, забезпечить стале економічне зростання та розвиток ключових галузей національної економіки. В умовах військового стану важливо зосередитися на підтримці інвестицій у сфері, які забезпечують стійкість економіки, зокрема в інфраструктуру, енергетику та аграрний сектор.

Індекс інвестиційної привабливості України у 2024 році, згідно з дослідженням Європейської Бізнес Асоціації спільно з NEQSOL Holdings, досяг 2,49 бала з 5 можливих, що демонструє незначне покращення порівняно з 2,44 бала у 2023 році [19]. Позитивний вплив на цей показник мали такі фактори, як надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС, скасування митних та квотних обмежень на український експорт, впровадження транспортного безвізу з ЄС, цифровізація державних послуг та інтеграція України до європейської енергосистеми.

Попри це, низка негативних чинників продовжує стримувати інвестиційну активність. Серед основних викликів респонденти виділили російську воєнну агресію, корупцію, недосконалість судової системи, тіньову економіку та загрози енергетичній інфраструктурі. Також 81% опитаних вважають, що валютні обмеження негативно впливають на інвестиції, а 49% прогнозують подальше погіршення інвестиційного клімату. Водночас 38% експертів вказують на невивідність інвестування в Україну в найближчі пів року [8].

Дані міжнародних рейтингів підтверджують зазначені тенденції. Згідно дослідження Transparency International щодо Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index — CPI) Україна за 2024 рік отримала 35 балів зі 100 можливих, забезпечило країні 105 місце поміж 180 країн. Рушійною силою трансформацій виступають реформи, орієнтовані на інтеграцію з ЄС і дотримання зовнішньополітичних угод. Необхідно зазначити, що після покращення показника CPI на 3 бали у 2023 році, Україна погіршила позиції в антикорупційній боротьбі. Результати 2024 року демонструють, що формальний підхід до виконання міжнародних зобов'язань не дає очіку-

ваного ефекту, а процес реформування потребує якісного вдосконалення.

Індекс верховенства права (Rule of Law Index) від World Justice Project у 2024 році покращив позицію України на один пункт, до 88 місця, але основні проблеми залишаються в сфері судочинства та боротьби з корупцією [26]. Міжнародний індекс захисту прав власності від Property Rights Alliance демонструє зниження України з 100 (у 2023 році) на 102 місце (у 2024 році) серед 125 країн через законодавчі обмеження, політичну нестабільність, корупцію та проблеми із незалежністю судової системи [20].

На законодавчому рівні у 2024 році відбулося багато змін, зокрема в межах виконання умов Ukraine Facility та Меморандуму з МВФ. Однак деякі нововведення викликають занепокоєння. Запровадження "клубу білого бізнесу", як передбачено Проектом Закону № 11084 [11], створює ризики податкової дискримінації, що може негативно вплинути на інвесторів. Крім того, повернення практики силового тиску на бізнес у поєднанні зі слабкою судовою системою може призвести до згортання підприємницької діяльності.

Додаткові ризики виникли у сфері кібербезпеки після масштабної хакерської атаки, що паралізувала державні реєстри та викликала занепокоєння серед інвесторів щодо збереження їхніх активів.

Попри це, є позитивні тенденції. Значний потенціал для залучення інвестицій має сектор Defense Tech, особливо в умовах військових випробувань новітніх технологій; перспективним залишається розвиток відновлюваної енергетики та видобутку енергоресурсів. Привабливим напрямком є інвестиції в аграрний сектор, чому сприяє ініціатива Фонду державного майна України шляхом запровадження та розвитку Земельного банку [5], діяльність якого спрямована на створення відкритого та результативного механізму оренди державних сільськогосподарських земель завдяки проведення онлайн-аукціонів.

Таким чином, для покращення інвестиційної привабливості Україна потребує системних реформ, особливо в судовій сфері та боротьбі з корупцією. Інвестори більше довіряють незалежним міжнародним рейтингам, а не урядовим звітам чи гарантіям, що надаються спеціалізованими агентами залучення інвестицій. Водночас країна має значний інвестиційний потенціал, який можна реалізувати після завершення війни та впровадження комплексних реформ.

Звичайно, іноземні компанії підходять до інвестицій з обережністю. Багато з них вважають інвестування під час війни неможливим. Проте є інвестори, готові ризикувати, незважаючи на високі поточні загрози. Незважаючи на тривалі проблеми та серйозні ризики безпеки, Україна може запропонувати західним інвесторам чимало можливостей.

На сьогодні найбільше інвестицій в Україну надходить від вітчизняних підприємств та іноземних компаній, які вже працюють на українському ринку. Інтерес до таких інвестицій зростає. Більше третини компаній, які є членами Європейської Бізнес Асоціації, реалізували інвестиційні проекти в Україні станом на початок 2025 року [4].

Процеси інвестування в Україні викликають особливий інтерес у представників Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Великобританії, Франції та Туреччини. Серед найбільш привабливих напрямків для інвестицій у цих країнах виділяються інноваційні технології, сільське господарство, логістика, енергетичний сектор, видобуток корисних копалин та обробна промисловість. Інвестори, як правило, орієнтуються на галузі, які здатні забезпечити високу додану вартість і виробляти продукцію, що має конкурентні переваги на глобальному ринку [10; 13].

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україні за період з 2010 по 2024 роки дозволяє оцінити вплив різних факторів, включаючи політичну та економічну ситуацію, на інвестиційний клімат країни (табл. 1). За даними табл. 1, динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за період з 2010 по 2024 роки характеризується значними коливаннями, зокрема через вплив внутрішніх та зовнішніх економічних і політичних факторів.

У 2010 році обсяги ПІІ становили 6495 млн дол. США, що вказує на позитивний тренд для інвестиційного клімату України. У наступні роки, зокрема в 2011 і 2012, спостерігається подальше зростання інвестицій, що досягло максимального рівня в 2012 році — 8401 млн дол. США. Це свідчить про стабільний інтерес інвесторів до українського ринку в умовах порівняно стабільної економічної ситуації.

Однак, з початком 2013 року ситуація змінилася. Обсяги ПІІ різко знизилися, особливо після 2014 року, коли економіка України зазнала серйозного удару через анексію Криму та початок військового конфлікту на сході країни. У 2014 році обсяги ПІІ скоротились до 410 млн дол. США, що на 92,7% менше порівняно з попереднім роком. Ці негативні тенденції

Таблиця 1. Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2010 по 2024 рр., млн дол. США

Роки	ПІІ в Україну	ПІІ з України	Сальдо	Відсоткове зміння
2010	6495	1679	+5759	23,7%
2011	7207	712	+7015	21,8%
2012	8401	1194	+7195	2,6%
2013	4499	-3902	+4079	-43,3%
2014	410	-4089	+299	-92,7%
2015	-458	-868	-407	-236,1%
2016	3810	4268	+3794	-1032,2%
2017	3692	-118	+3684	-2,9%
2018	4455	763	+4460	21,1%
2019	5860	1405	+5212	16,9%
2020	-868	-6728	-950	-118,2%
2021	6687	-198	+6885	-824,7%
2022	1152	529	+623	-91%
2023	4247	42	+4205	575%
2024	3116	-111	+3227	-17%

Джерело: сформовано на основі [12].

продовжилися в 2015 році, коли ПІІ навіть стали від'ємними, що свідчить про серйозну економічну кризу в країні.

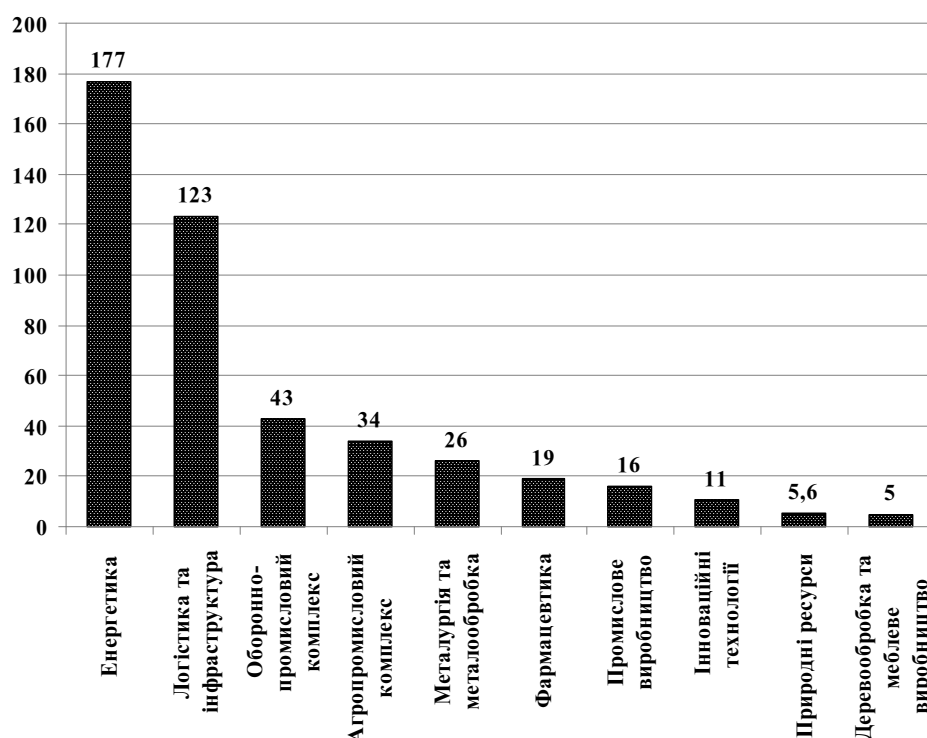
Протягом 2016—2019 років спостерігалось поступове відновлення інвестицій. У 2016 році ПІІ досягли 3810 млн дол. США, що свідчить про певну стабілізацію інвестиційного середовища. З 2017 року відновлення інтересу до України знову стало очевидним, і вже в 2019 році ПІІ склали 5860 млн дол. США, що підтверджує позитивні зміни в економічній ситуації країни.

2020 рік став особливим викликом через пандемію COVID-19 для всього світу. Обсяги ПІІ знизилися до -868 млн дол. США, це зумовлено глобальною економічною кризою та пандемією, що серйозно вплинула на інвестування в Україні.

У 2021 році відбулося значне відновлення інвестицій, які зросли до 6687 млн дол. США, що є значним позитивним результатом після труднощів попередніх років. Однак у 2022 році, з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну, ПІІ знизилися до 1152 млн дол. США, що свідчить про важкі економічні умови та незабезпечену безпеку для інвесторів.

У 2023 році інвестиції знову почали відновлюватися, досягнувши 4247 млн дол. США. Це може свідчити про певну стабілізацію ситуації на фронті та спроби інвесторів повернутися до ринку, попри всі ризики.

У 2024 році обсяги ПІІ знову зменшилися до 3116 млн дол. США, що на 17% менше порівняно з попереднім роком. Це зниження можна пояснити тривалими військовими конфліктами, невизначеністю майбутнього та впливом інших економічних факторів. Однак сальдо залишалося позитивним, що демонструє потен-

Рис. 1. Галузі економіки України, які мають значний інвестиційний потенціал, в млрд. доларів США

Джерело: сформовано на основі [9; 10; 13; 14; 17].

ціал для залучення нових інвестицій навіть в умовах тривалого війни.

Україна пропонує широкий спектр можливостей для іноземних інвесторів у різних сферах економіки. На рис. 1 наведено найбільш привабливі галузі для іноземних інвестицій в Україні.

На основі представлених даних на рис. 1, найбільш перспективними галузями в Україні для ПІІ виявляються енергетика, логістика та інфраструктура, що мають відповідно 177 млрд. дол. США та 123 млрд. дол. США інвестиційного потенціалу. Ці галузі є критично важливими для забезпечення енергетичної незалежності України, відновлення та розвитку транспортних шляхів, що в свою чергу сприятиме інтеграції країни в міжнародні економічні процеси.

Оборонно-промисловий комплекс, з потенціалом у 43 млрд. дол. США, також має важливе значення в умовах сучасних викликів безпеки, оскільки забезпечує не лише обороноздатність країни, але й технологічний прогрес через впровадження новітніх технологій. Металургія та металообробка, з потенціалом у 26 млрд. дол. США, залишаються важливими для експорту та створення робочих місць, а агропромисловий комплекс з 34 млрд. дол. США може стати основою для продовольчої безпеки та розвитку сільських територій.

Інші сектори, такі як фармацевтика (19 млрд. дол. США), промислове виробництво (16 млрд. дол. США) та інноваційні технології (11 млрд. дол. США), також демонструють значний потенціал для інвестицій, що може призвести до підвищення конкурентоспроможності української економіки на світовій арені.

Водночас, сектори, що мають менший інвестиційний потенціал, такі як природні ресурси (5,6 млрд. дол. США) та деревообробка і меблеве виробництво (5 млрд. дол. США), вимагають уваги та розробки заходів для розвитку та модернізації, щоб реалізувати їхній потенціал.

Інвестиційний клімат в Україні у 2025 році буде визначатися рядом внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на економіку, політичну ситуацію, правову систему та конкурентоспроможність країни [8]:

— Тривала війна. Нинішній воєнний конфлікт залишається одним з основних факторів, що гальмують піднесення інвестицій. Війна призводить до втрат людських ресурсів, руйнування виробничих потужностей та інфраструктури, зростання безпекових ризиків, що зменшує привабливість України для потенційних інвесторів.

— Корупція та слабкість державних інститутів. Проблеми з корупцією та нестабільність у державних інституціях залишаються суттєвими перешкодами для залучення інвестицій.

Бюрократичні бар'єри, неефективна судова система та відсутність прозорості в ухваленні рішень знижують довіру до державних органів з боку бізнесу.

— Податкове навантаження. Незважаючи на спроби реформування податкової системи, інвестори часто стикаються з непередбачуваними змінами в податковому законодавстві. Це ускладнює стратегічне планування та довгострокові інвестиції, оскільки бізнес не може бути впевнений у стабільності правил господарської діяльності.

— Енергетична криза. Питання енергетичної незалежності є критично важливим для країни. Розвиток альтернативної "зеленої" енергетики зіштовхується з труднощами через затримки виплат, зміни умов для інвесторів, обмежене фінансування, що ускладнює залучення інвестицій у цей сектор.

— Обмежений доступ до фінансування. Високі кредитні ставки, низька довіра банків до малого та середнього бізнесу та обмежені фінансові інструменти створюють труднощі для розвитку економіки та залучення необхідних інвестицій, що гальмує зростання й модернізацію підприємств різних галузей та розвиток національної економіки.

Таким чином, інвестиційний клімат в Україні в 2025 році буде визначатися складним поєднанням економічних, політичних і соціальних викликів, які потребують ефективних рішень для залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Дослідження інвестиційного клімату та визначення інвестиційної привабливості країни є ключовими факторами для забезпечення стійкого розвитку економіки, залучення інвестицій та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Аналіз інвестиційного середовища України свідчить про існування низки викликів. Країна перебуває у фазі глибоких випробувань, серед яких — тривалий воєнний стан, економічна нестабільність та обмежена ефективність державної підтримки. Ці фактори суттєво впливають на інвестиційну привабливість країни. Показники інвестиційної привабливості України в останні роки демонструють змішану картину. Незважаючи на покращення в ряді аспектів, таких як скасування митних обмежень та інтеграція до європейської енергосистеми, є й значні ризики, пов'язані з затяжним воєнним конфлі-

ктом, корупцією та невизначеністю правової системи.

Для залучення інвестицій Україна потребує структурних реформ, зокрема у сфері боротьби з корупцією, удосконалення правового регулювання та зміцнення судової системи. Інвестори більше довіряють незалежним міжнародним рейтингам, ніж урядовим звітам, що свідчить про необхідність підвищення довіри до внутрішніх інститутів.

Незважаючи на значний інвестиційний потенціал, тривала війна залишається одним із основних факторів, що обмежують можливості для залучення капіталу. Попри воєнні ризики, Україна демонструє потенціал для залучення інвестицій, зокрема в оборонний сектор, відновлювальну енергетику та інфраструктуру. Інтерес до таких інвестицій зростає, що дає надію на відновлення економіки після завершення конфлікту.

Після завершення війни і впровадження реформ Україна може реалізувати свій інвестиційний потенціал, особливо в галузях, що забезпечують стійкість економіки. Сприятливий інвестиційний клімат у довгостроковій перспективі сприятиме розвитку ключових галузей, підвищенню конкурентоспроможності та інтеграції країни в міжнародні економічні процеси.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері можуть включати детальний аналіз впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на інвестиційний клімат в Україні, а також вивчення специфіки інвестиційних стратегій в різних галузях економіки. Зокрема, важливо дослідити, як зміни в політичній ситуації, законодавстві та економічних умовах впливають на рішення інвесторів, особливо в умовах війни.

Крім того, доцільно вивчити роль державної політики у формуванні інвестиційного клімату, зокрема в аспектах підтримки іноземних інвесторів, створення сприятливих умов для ведення бізнесу та стимулювання інвестицій у критично важливі сектори економіки. Аналіз міжнародного досвіду у сфері залучення інвестицій також може бути корисним для формування рекомендацій щодо покращення інвестиційного клімату в Україні.

Література:

1. Антикорупція на паузі. Україна в Індексі сприйняття корупції — 2024. CPI-24. Transparency International. URL: <https://cpi.transparency.org/#/>
2. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент. Київ: КНЕУ, 2020. 250 с.
3. Гривківська О., Аренович І. Оцінювання інвестиційного потенціалу харчової промисло-

вості. Економіка та суспільство. 2024. № 60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-74>

4. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/about-us/>

5. Земельний банк. URL: <https://landbank.spfu.gov.ua/>

6. Крупка І. Політика України в розбудові вітчизняного інвестиційного клімату. Харків: ХНЕУ, 2020. 185 с.

7. Кубах Т. Г. Інвестиційний клімат держави: теоретичний та практичний аспект. Суми: СумДУ, 2021. 152 с.

8. Ліфлянич С. Інвестиційний клімат країни в 2025 році. Бізнес Район. 25.02.2025. URL: <https://business.rayon.in.ua/blogs/785565-investitsiyniklimat-kraini-v-2025-rotsi>

9. Материнська О., Пустова П. Відновлення та розвиток: інвестиційні перспективи України після війни. Економіка та суспільство. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-28>

10. Нечипорук О. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. Економіка та суспільство. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>

11. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства. Проект закону України від 13.03.2024 р. № 11084. URL: <https://ips.ligazakon.net/>

12. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>

13. Свириденко Ю. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну. Економічна правда. 29.09.2022. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/>

14. Скрипаль А. Інвестування в Україну під час війни. trans.INFO. 20.03.2023. URL: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny327240>

15. Третяк Н. М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні. Київ: Наукова думка, 2019. 120 с.

16. Шабельников А. Інвестиційний клімат в Україні: виклики та перспективи 2025 року. Юридична газета. 29.01.2025. URL: <https://yurgazeta.com/dumka-eksperta/investitsiyniy-klimat-v-ukrayini-vikliki-ta-perspektivi2025-roku.html>

17. Які галузі економіки України мають найбільший потенціал зростання. YC. MARKET. URL: [https://blog.youcontrol.market/iaki-](https://blog.youcontrol.market/iaki-ghaluzi-iekonomiki-ukrayini-maiut-naibilshii-potentsial-zrostantia/)

[ghaluzi-iekonomiki-ukrayini-maiut-naibilshii-potentsial-zrostantia/](https://blog.youcontrol.market/iaki-ghaluzi-iekonomiki-ukrayini-maiut-naibilshii-potentsial-zrostantia/)

18. Dunning J. H. The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity. *International Business Review*. 2000. № 9 (2). P. 163—190. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0969-5931\(99\)00035-9](https://doi.org/10.1016/S0969-5931(99)00035-9)

19. European Investment Bank. Investment Report 2023/2024 — Transforming Europe's Economy. 2024. URL: <https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2023>

20. International Property Rights Index 2024. URL: <https://internationalpropertyrightsindex.org/>

21. Kuncic A. Institutional quality dataset. *Journal of Institutional Economics*. 2014. № 10(1). P. 135—161. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1744137413000022>

22. Matyushenko I., Hlibko S., Khanova O., Kudlai Y. Investment climate of the EU countries and Ukraine in the context of realization of "green" economy. *Economic of Development*. 2022. № 21(4). P. 19—36. DOI: [https://doi.org/10.57111/econ.21\(4\).2022.19-36](https://doi.org/10.57111/econ.21(4).2022.19-36)

23. OECD. FDI Qualities Indicators: Measuring the Sustainable Development Impacts of Investment. OECD Publishing, 2022. URL: <https://www.oecd.org/investment/>

24. UNCTAD. World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All. United Nations, 2023. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023>

25. World Bank. Global Investment Competitiveness Report. 2023. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/>

26. World Justice Project. URL: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2024>

27. Zaitsev O. V., Moskalenko V. O., Shovkoplias O. A. Assessment of Ukraine's investment climate and ways to improve it. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*. 2019. № 18. P. 48—56. URL: https://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/18_2019/09.pdf

References:

1. Transparency International (2024), "Anti-corruption on pause. Ukraine in the Corruption Perceptions Index — 2024. CPI-24", available at: <https://cpi.ti-ukraine.org/#/> (Accessed 05 Apr 2025).

2. Blank, I. A. (2020), *Investytsiyniy menedzhment [Investment Management]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.

3. Hryvkivs'ka, O. and Arenovych, I. (2024), "Assessment of the investment potential of food

industry enterprises", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-74>

4. EBA (2025), available at: <https://eba.com.ua/about-us/> (Accessed 05 Apr 2025).

5. Land Bank (2025), available at: <https://landbank.spfu.gov.ua/> (Accessed 05 Apr 2025).

6. Krupka, I. (2020), *Polityka Ukrainy v rozbudovi vitchyznianoho investytsijnoho klimatu* [Ukraine's policy in developing the domestic investment climate], KhNEU, Kharkiv, Ukraine.

7. Kubakh, T. H. (2021), *Investytsijnyj klimat derzhavy: teoretychnyj ta praktychnyj aspekt* [Investment climate of the state: theoretical and practical aspects], SumDU, Sumy, Ukraine.

8. Lifiianchyk, S. (2025), "Investment climate of the country in 2025", available at: <https://business.rayon.in.ua/blogs/785565-investitsiyniyklimat-kraini-v-2025-rotsi> (Accessed 05 Apr 2025).

9. Materyns'ka, O. and Pustova, P. (2024), "Recovery and development: investment prospects of post-war Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-28>

10. Nechyporuk, O. (2023), "The problem of attracting foreign investment in Ukraine during the war", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>

11. Verkhovna Rada of Ukraine (2024), Draft Law "On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the features of tax administration during martial law for taxpayers with a high level of voluntary compliance with tax legislation", available at: <https://ips.ligazakon.net/> (Accessed 25 March 2025).

12. Minfin (2025), "Foreign Direct Investment (FDI) in Ukraine", available at: <https://index-minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (Accessed 05 Apr 2025).

13. Svyrydenko, Yu. (2022), "Land of Opportunities: Why Investors Will Come to Ukraine", available at: <https://epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/> (Accessed 05 Apr 2025).

14. Skryp'al, A. (2023), "Investing in Ukraine During the War", available at: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny327240> (Accessed 05 Apr 2025).

15. Tretiak, N. M. (2019), *Faktory formuvannya investytsijnoho klimatu v Ukraini* [Factors Shaping the Investment Climate in Ukraine], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.

16. Shabel'nikov, A. (2025), "Investment Climate in Ukraine: Challenges and Prospects for 2025", available at: [https://yurgazeta.com/dumka-eksperta/investiciyniy-klimat-v-ukrayini-](https://yurgazeta.com/dumka-eksperta/investiciyniy-klimat-v-ukrayini-vikliki-ta-perspektivi2025-roku.html)

[vikliki-ta-perspektivi2025-roku.html](https://yurgazeta.com/dumka-eksperta/investiciyniy-klimat-v-ukrayini-vikliki-ta-perspektivi2025-roku.html) (Accessed 05 Apr 2025).

17. YC.market (2024), "Which Sectors of Ukraine's Economy Have the Greatest Growth Potential", available at: <https://blog.youcontrol.market/iaki-ghaluzi-iekonomiki-ukrayini-maiut-naibilshii-potentsial-zrostannia/> (Accessed 05 Apr 2025).

18. Dunning, J. H. (2000), "The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity", *International Business Review*, vol. 9 (2), pp. 163—190. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0969-5931\(99\)00035-9](https://doi.org/10.1016/S0969-5931(99)00035-9)

19. European Investment Bank (2024), "Investment Report 2023/2024 — Transforming Europe's Economy", available at: <https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2023> (Accessed 05 Apr 2025).

20. International Property Rights Index (2024), available at: <https://internationalpropertyrights-index.org/> (Accessed 05 Apr 2025).

21. Kuncic, A. (2014), "Institutional quality dataset", *Journal of Institutional Economics*, vol. 10(1), pp. 135-161. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1744137413000022>

22. Matyushenko, I., Hlibko, S., Khanova, O. and Kudlai, Y. (2022), "Investment climate of the EU countries and Ukraine in the context of realization of "green" economy", *Economic of Development*, vol. 21 (4), pp. 19—36. DOI: [https://doi.org/10.57111/econ.21\(4\).2022.19-36](https://doi.org/10.57111/econ.21(4).2022.19-36)

23. OECD (2022), "FDI Qualities Indicators: Measuring the Sustainable Development Impacts of Investment", OECD Publishing, available at: <https://www.oecd.org/investment/> (Accessed 05 Apr 2025).

24. UNCTAD (2023), "World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All", available at: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023> (Accessed 05 Apr 2025).

25. World Bank (2023), "Global Investment Competitiveness Report", available at: (Accessed 05 Apr 2025). <https://openknowledge.worldbank.org/>

26. World Justice Project (2024), available at: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2024> (Accessed 05 Apr 2025).

27. Zaitsev, O. V., Moskalenko, V. O. and Shovkopliash, O. A. (2019), "Assessment of Ukraine's investment climate and ways to improve it", *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, vol. 18, pp. 48—56, available at: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/18_2019/09.pdf (Accessed 05 Apr 2025).

Стаття надійшла до редакції 21.04.2025 р.